

N:o 7.

Uppläst och godkänd hos Första Kammaren den 4 Mars 1876.
 — — — — Andra Kammaren den 4 — —

Riksdagens underdåniga Skrifvelse, angående meddelande af föreskrifter för de ombud, som å Statens vägnar deltaga i granskningen af jernvägsaktiebolagens förvaltning och räkenskaper.

(Stats-Utskottets Utlåtande N:o 11.)

S. A. K.

I sin afgifna berättelse om granskningen af Riksgäldskontorets tillstånd och förvaltning hafva Riksdagens sednast församlade revisorer i afseende å de med statslån understödda jernvägsaktiebolag anført, att enligt de med de flesta jernvägsbolagen afslutade kontrakt skola af Eders Kongl. Maj:t utsedda ombud deltaga i den årliga granskningen af jernvägsaktiebolagens förvaltning och räkenskaper. Afsigten med detta stadgande syntes hafva varit, att dessa ombud skulle i främsta rummet tillse, om och huru de kontraktsbestämmelser, som reglera bolagens förhållande till staten, blifvit iakttagna och derom hos Eders Kongl. Maj:t göra anmälan, på det att Eders Kongl. Maj:t derigenom måtte sättas i tillfälle att vid de i kontrakten förutsatta fall förordna om afsättning till reservfond eller om ökad amortering af statslånet. Ett sådant förfarande hade dock, så vidt revisorerne kunnat inhemta, endast undantagsvis af ombuden iakttagits. Med anledning häraf och jemväl fästadt afseende derå, att ju större de belopp vore, som årligen afbetalts å de utaf statsmedel erhållna försträckningar, desto lättare kunde staten utan ökad skuldsättning med understöd bispringa andra dylika företag, hafva revisorerne fästat Riksdagens uppmärksamhet på angelägenheten af att hos Eders Kongl. Maj:t anhålla om instruktion i ofvan berörda hänseende för bemälda ombud.

För ett riktigt bedömande, om och i hvad mån skäl må förefinnas för begagnande af ofvan berörda, enligt kontrakten Eders Kongl. Maj:t tillerkända rätt, kan det enligt Riksdagens åsigt ej vara nog att känna ett bolags ställning för ett enstaka år, sådan den af detta års räkenskaper framgår, utan det måste vara nödigt att ega kännedom om bolagets inkomster, utgifter med mera under så lång tid i ett sammanhang, att ett mera stadigvarande förhållande deraf kan utrönas.

Det torde jemväl vara af vigt att känna, huru stor del af den behållna inkomsten, som blifvit använd för utvidgningar och förbättringar, anskaffning af förlag, inköp af ny materiel, afsättningar till reservfond, inköp af aktier eller andra utgifter för nya banor och bandelar, emedan genom inkomsters användande till dylika utgifter *dels* kapitalvärdet af bolagets egendom och derigenom äfven statens säkerhet för det till bolaget lemnade lån måste hafva ökats och *dels* anledningen att föreskrifva afsättning till underhålls- och ombyggnadsfond måste hafva minskats.

Det synes alltså Riksdagen vara särdeles lämpligt, om de utaf Eders Kongl. Maj:t utsedda ombud, efter slutad revision, ej blott afgåfve berättelse om den verkställda granskningen för det senaste året, utan äfven till Eders Kongl. Maj:t aflemnade *ej mindre* sammandrag af bolagets räkenskaper för senaste fem åren, i ändamål att för hvarje af dessa år tydligen framställa så väl bolagets behållna inkomst af jernvägen som ock huru mycket deraf blifvit afsatt till reservfond eller använt till utvidgningar, förbättringar, anskaffning af förlag, inköp af ny materiel med flera dylika utgifter eller till aktieegarne utdeladt, *än ock* uppgift i öfrigt huru de kontraktsbestämmelser, som reglera bolagets förhållande till staten, blifvit iakttagna.

Med anledning af hvad här ofvan blifvit anfördt, får Riksdagen i underdånighet hos Eders Kongl. Maj:t anhålla, att för de ombud, som erhålla nådiga förordnanden att å statens vägnar deltaga i granskningen af jernvägsaktiebolags förvaltning och räkenskaper, måtte utfärdas en instruktion, innehållande föreskrift för dem att till Eders Kongl. Maj:t afgifva sådana uppgifter, att vederbörande bolags ställning deraf kan fullständigt bedömas.

Riksdagen framhårdar etc.

Stockholm den 4 Mars 1876.